

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

موضوع :

بررسی عوامل موثر بر اشتغال در ایران با تاکید بر بخش صنعت (کارگاه های بزرگ صنعتی) طی چهل سال

اخیر

استاد راهنما: دکتر ایرج توتونچیان

استاد مشاور: دکتر سید جواد پور مقیم

نگارش: فاطمه امدادی

سال تحصیلی: آذر ۱۳۷۹

چکیده:

بررسی تحولات کمی و کیفی در کارگاههای بزرگ صنعتی طی دهه های فوق چشم انداز روشنی را نشان نمیدهد.

در تحلیل ساختار کمی اشتغال دیدیم که علیرغم افزایش ۲/۵ برابری شاغلان کارگاههای بزرگ بزرگ صنعتی بعزت عدم پویایی لازم رشد و توسعه صنعتی در این واحدها بوده ایم. بگونه ای در مقطع ۷۵-۱۳۷۰ واحد های صنعتی قسمتی از نیروی شاغل خود را از دست داده است .

بررسی توزیع و تولید و شاغلان در صنایع بزرگ نشان داد که هنوز صنایع مصرفی نقش مسلطی بر فعالیتهای بزرگ صنعتی ایفا می کنند. طی دوره فوق سیاستهای صنعتی کشور در جهت گسترش و حمایت صنایع بزرگ به زبان کارگاههای کوچک بوده است . بررسی ساختار کیفی شاغلان این واحد های صنعتی از حیث سواد و مهارت نشان می دهد که این صنایع صنایع (بویژه واسطه ای و سرمایه ای) با کمبود شدید نیروی انسانی متخصص و ماهر در سطح عالی بمنظور انجام تحقیقات و بررسیهای کاربردی مواجه است .یکی از مهمترین پیامدهای کمبود نیروی انسانی متخصص و کارآمد عبارتست از عدم استفاده از ظرفیت مطلوب تولیدی که باعث کاهش قدرت جذب اشتغال و رشد کند بهره وری صنایع خواهد شد و بدین ترتیب بر رفاه اقتصادی و بر رشد اقتصادی کشور موثر خواهد بود.

فهرست مطالب

فصل اول

-مقدمه

-مروری بر پژوهشهای گذشته در زمینه تقاضای نیروی کار

-چکیده فارسی

فصل دوم

مفاهیم کلی اشتغال

-اهمیت مساله اشتغال

-مفاهیم و انواع اشتغال و بیکاری

-تعریف کار

-تعریف شاغل

-تعریف بیکار(جویای کار)

-تعریف جمعیت فعال

-اشتغال کامل

-اشتغال ناقص

-انواع بیکاری

-بیکاری آشکار

-بیکاری پنهان

-کم کاری :

-کم کاری آشکار

-کم کاری پنهان

-بیکاری ارادی

-بیکاری غیر ارادی

-بیکاری اصطکاکی

-بیکاری ساختاری

-بیکاری فصلی

-بیکاری تقاضای نا مکفی (کینزی)

ابعاد مسئله اشتغال

فصل سوم

مبانی نظری پیرامون اشتغال

-نظریه کلاسیک ها

-مدل سنتی بازار آزاد و رقابتی کار (کلاسیک ها)

-محدودیت های مدل رقابتی برای LDC

-نظریه کینز

-مدل کینز (تقاضا ناکافی و شکاف اشتغال)

-مدل نئوکلاسیکها

-مدل انگیزه قیمت (تکنولوژی مناسب و ایجاد اشتغال)

-مدل نئوکینزینها

-نتیجه گیری

فصل چهارم

-تبیین و تحلیل ساختار اشتغال در کارگاههای بزرگ صنعتی

-ترکیب سهم نیروی شاغل در کارگاههای بزرگ صنعتی بر حسب کدهای دورقمی (ISIC)

-بررسی بهره وری نیروی کار در کارگاههای بزرگ صنعتی

-بررسی رابطه متوسط دستمزد و حقوق و بهره وری نیروی کار در کارگاههای بزرگ صنعتی

-تحلیل اشتغال زایی کارگاههای بزرگ و کوچک صنعتی

-بررسی تحول ساختار اشتغال از نظر کیفیت انسانی شاغل در کارگاههای بزرگ صنعتی

-بررسی کیفیت نیروی انسانی شاعل از نظر درجه سواد در کارگاههای بزرگ صنعتی

-بررسی کیفیت نیروی انسانی شاغل از نظر درجه مهارت در کارگاههای صنعتی

فصل پنجم

نتیجه گیری و پیشنهاد

جداول و نمودارهای ضمیمه

چکیده انگلیسی

فهرست جداول

- ۱- جدول (۴-۱)، سهم نیروی انسانی شاغل در کارگاههای بزرگ صنعتی بر حسب رشته فعالیت (هزار نفر - درصد) (۱۳۷۵-۱۳۵۰)
- ۲- جدول (۴-۲)، متوسط تراکم تعداد کارکنان در کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۵-۱۳۵۰)
- ۳- جدول (۴-۳)، ارزش افزوده در گروههای عمده تر صنایع در کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۵-۱۳۵۵)
- ۴- جدول (۴-۴)، توزیع کارکنان صنایع بزرگ در گروههای عمده صنعتی کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۵-۱۳۵۸)
- ۵- جدول (۴-۵)، توزیع کارکنان صنایع در بین هر یک از گروههای صنعتی کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۵-۱۳۵۸)
- ۶- جدول (۴-۶)، بهره وری نیروی کار در رشته های مختلف صنایع به قیمت جاری (ارقام - هزار ریال) (۱۳۷۵-۱۳۵۰)
- ۷- جدول (۴-۷)، روند بهره وری و متوسط و حقوق در کارگاههای بزرگ صنعتی (هزار ریال) (۱۳۷۴-۱۳۵۰)
- ۸- جدول (۴-۸)، بهره وری و متوسط حقوق کارکنان کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۴-۱۳۵۰)
- ۹- جدول (۴-۹)، ضرایب دگرسیون درصد افزایش در اشتغال صنعتی نسبت به درصد افزایش در ارزش افزایش (۱۳۷۵-۱۳۵۰)
- ۱۰- جدول (۴-۱۰)، شاغلین صنایع کشور بر حسب سطح سواد (۱۳۷۵-۱۳۴۵)
- ۱۱- جدول (۴-۱۱)، درصد شاغلین با تحصیلات دوره متوسطه و عالی و نسبت شاغلان صنایع شهری به کل شاغلان صنایع کشور (۶۵-۷۵)
- ۱۲- جدول (۴-۱۲)، درصد شاغلین با تحصیلات دوره متوسطه و عالی در گروههای عمده فعالیت (۱۳۷۵-۱۳۶۵)
- ۱۳- جدول (۴-۱۳)، نسبت سطح سواد هر یک از گروههای صنعتی کشور در سال ۱۳۷۵
- ۱۴- جدول (۴-۱۴)، توزیع شاغلین صنعت بر حسب گروههای عمده شغلی در سالهای ۱۳۵۱ تا ۱۳۷۵.

۱۵- جدول (۴-۱۵) درصد شاغلین در صنایع مناطق شهری کشور بر حسب گروههای عمده شغلی سال ۶۵

و ۷۵.

۱۶- جدول (۴-۱۶) توزیع شاغلین بر حسب درجه سواد در کارگاههای بزرگ صنعتی ۱۳۷۵.

۱۷- جدول (۴-۱۷) توزیع شاغلین بر حسب درجه مهارت و سطح سواد و میزان تحصیلات در کارگاههای

بزرگ صنعتی سال ۱۳۶۵

۱۸- جدول (۴-۱۸) توزیع شاغلین بر حسب درجه مهارت در کارگاههای بزرگ صنعتی .

فهرست نمودار و شکل

نمودار شماره (۱) "روش سنتی تعیین مزد و حقوق"

نمودار شماره (۲) مدل تعیین اشتغال کینز

نمودار شماره (۳) چسبندگی قیمتها در مدل کینز

نمودار شماره (۴) مدل تعیین اشتغال کینز

نمودار شماره (۵) مدل انگیزه قیمت (تکنولوژی مناسب و ایجاد اشتغال)

نمودار شماره (۶) تعیین دستمزد کارآمد

نمودار شماره (۷) چگونگی شکل گیری دو مکتب جدید اقتصاد کلان

شکل شماره (۸) روند بهره وری متوسط نیروی کار در کارگاههای بزرگ صنعتی

شکل شماره (۹) روند بهره وری نیروی کار و متوسط دستمزد و حقوق در کارگاههای بزرگ صنعتی

جداول ضمیمه

جدول شماره (۱)، امار کل کارگاههای صنعتی طی سالهای ۷۵ و ۶۸ و ۱۳۵۵.

جدول شماره (۲)، امار تعداد کارگاههای بزرگ صنعتی طی سالهای ۷۵ و ۶۸ و ۱۳۵۵.

جدول شماره (۳)، تعداد کارگاههای کوچک صنعتی طی سالهای ۷۵ و ۶۸ و ۱۳۵۵.

جدول شماره (۴)، توزیع کارکنان صنعتی کشور ۷۵-۱۳۵۵

جدول شماره (۵)، افزایش اشتغال در کارگاههای صنعتی سالهای (۷۵ و ۶۵ و ۱۳۵۵)

جدول شماره (۶)، توزیع شاغلان بی سواد بخش خدمات بر حسب مقاطع (۱۳۷۵-۱۳۴۵)